

หลักสูตรอบรม การเรียนรู้ประสบการณ์การประยุกต์ใช้

แนวพระราชดำริ โครงการร้อยใจรักษ์

หลักสูตรที่ 1 รุ่นที่ 1/27 วันที่ 4 – 5 กุมภาพันธ์ 2562 ผู้เข้าร่วมอบรม 60 คน
จาก อบต.เมืองแหง อ.เวียงแหง จ.เชียงใหม่

นายนิคม ศิริสิงห์สังชัย ที่ปรึกษาสถาบัน

ส่งเสริมและพัฒนากิจการมรดกของหลวงปู่ทวดฯ ได้กล่าวถึงความเป็นมาของโครงการร้อยใจรักษ์ ซึ่งมูลนิธิแม่ฟ้าหลวงในพระบรมราชูปถัมภ์ เข้ามาดำเนินการ ในหมู่บ้านห้วยसानและหมู่บ้านข้างเคียงที่มีปัญหาเกี่ยวข้องกับยาเสพติด โดยใช้แนวทางการพัฒนาทางเลือก เพื่อสร้างโอกาสในการปรับเปลี่ยนชีวิตจากการเกี่ยวข้องกับยาเสพติด มาเป็นอาชีพที่สุจริต

สำหรับหลักสูตรการอบรมนี้รัฐบาลได้แต่งตั้งคณะกรรมการอำนวยการโครงการร้อยใจรักษ์ มีนโยบายให้ขยายผลโครงการฯ ไปสู่พื้นที่อำเภอชายแดนใน 4 จังหวัดจำนวน 19 อำเภอ คือ เชียงใหม่ เชียงราย แม่ฮ่องสอน และพะเยา โดยมูลนิธิปิดทองหลังพระฯ มาจัดการอบรมให้

สิ่งที่คาดหวังในการอบรม คือ การมีส่วนร่วมแลกเปลี่ยนจากทุกคน และการนำไปปรับใช้ในพื้นที่ของตนเองอย่างเหมาะสมกับชุมชน เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตและแก้ปัญหาของชุมชน โดยชุมชนเป็นแกนหลักในการดำเนินงาน และท้องถิ่นสนับสนุนงบประมาณ

หลักการพัฒนาทางเลือกในการดำรงชีวิตที่ยั่งยืน

นายพงษ์พัฒน์ เพิ่มการ เจ้าหน้าที่มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงในพระบรมราชูปถัมภ์ บรรยายโดยมีเนื้อหาสาระสำคัญ คือ

1. การพัฒนาโดยยึดคนเป็นศูนย์กลาง โดยดูทั้งในเรื่องเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม เพื่อให้โอกาสและทางเลือกที่ดี ให้ชาวบ้านสามารถช่วยเหลือตัวเองและอยู่กับชุมชนได้

2. การพัฒนาตามลำดับขั้น ซึ่งมี 3 ระยะ คือ ขั้นอยู่รอด จากการมีข้าวกินตลอดปี สามารถเข้าถึงโครงสร้างพื้นฐานและไม่สร้างหนี้เพิ่ม ขั้นพอเพียง คือ มีรายได้มั่นคงสามารถเพิ่มผลผลิตได้ และขั้นยั่งยืน คือ การมีเงินออม มีการรวมกลุ่มและพึ่งพาตนเองได้

3. การพัฒนาเชิงพื้นที่ คือ การพัฒนาที่ครอบคลุมทุกมิติตลอดทั้งกระบวนการต้นน้ำ กลางน้ำ ปลายน้ำ โครงการร้อยใจรักษ์มีการสำรวจข้อมูลจริงร่วมกับหน่วยงานต่างๆ การคืนข้อมูลเพื่อให้ชาวบ้านรู้สาเหตุของปัญหาของตนเอง และประเมินความพร้อมของชาวบ้านในการสละแรงงาน

4. การวัดผลการพัฒนาที่ชาวบ้านได้อะไร โดยดูจากผลการพัฒนาเชิงพื้นที่ในแต่ละมิติ ที่ทำให้ผลผลิตของชาวบ้านเพิ่มขึ้นและนำไปสู่การสร้างรายได้ที่เพิ่มขึ้น

ฐานการเรียนรู้ 4 ฐาน ในพื้นที่แปลงสาธิต 75 ไร่

ฐานการเรียนรู้ที่ 1 การพัฒนาระบบน้ำ

เรียนรู้การบริหารจัดการน้ำ การกักเก็บน้ำโดยใช้อ่างพวงชอยซีเมนต์ (Soil Cement) การปล่อยลงไปที่แปลงเกษตรด้วยระบบกาลักน้ำ การพัฒนาระบบน้ำใช้กระบวนการมีส่วนร่วมของคนในชุมชน มีการประชุม และชาวบ้านต้องสละแรงการทำงานแบบบูรณาการร่วมกับหน่วยงานราชการ โดยที่โครงการฯ ออกค่าวัสดุอุปกรณ์ให้

การแลกเปลี่ยนระหว่างผู้อบรมและวิทยากร

คำถาม : ความสูงของบ่อพวงแม่ต้องมีความสูงจากบ่อลูกเท่าไร?

ตอบ : สูงเท่าไรก็ได้ ยิ่งสูงการไหลของน้ำยิ่งมีความแรง

คำถาม : ต้องมีปริมาณน้ำในบ่อกี่เปอร์เซ็นต์ ที่จะทำให้อ่างพวงพลาสติกไม่แห้งกรอบจากการถูกแดดเผา?

ตอบ : ต้องมีน้ำในบ่อ 30%

คำถาม : บ่อพวงสันเขาลึกกี่เมตร?

ตอบ : 2.5 เมตร

คำถาม : มีมาตรการเก็บค่าน้ำหน่วยละเท่าไร?

ตอบ : หน่วยละ 3 บาท

คำถาม : ในอัตราส่วนการผสมชอยซีเมนต์ 1/6 นั้นในปูน 1 ถังจะผสมกับดินปริมาณเท่าไร?

ตอบ : ปูน 1 ถัง / ดิน 50-60 บั้งก็

คำถาม : การขุดอ่างพวงสันเขาของโครงการฯ อยู่ในความดูแลของป่าไม้ ทำอย่างไรป่าไม้ถึงให้การอนุมัติขุดได้

ตอบ : มีการทำความเข้าใจ และบูรณาการกับหลายๆ หน่วยงาน รวมถึงป่าไม้ ขออนุญาตขุดตามขั้นตอนของระเบียบราชการ เพื่อให้พื้นที่กักเก็บน้ำไว้ใช้ในการเกษตรของชาวบ้าน

คำถาม : ระบบการลักน้ำทำให้น้ำไหลได้อย่างไร?

ตอบ : อาศัยแรงกระชากในการดูดน้ำลงไปในพื้นที่ที่ต่ำกว่า

ประเด็นแลกเปลี่ยน : ในพื้นที่ อบต.เมืองแหง ลักษณะพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่เขา มีชนเผ่า 9 เผ่า จึงมีทั้งบริเวณที่มีน้ำและไม่มีน้ำ น้ำที่ใช้เป็นน้ำห้วยแม่แตง ต้องสูบน้ำขึ้นมาใช้ในการทำการเกษตรบนเขา จึงทำให้ต้นทุนในการทำเกษตรสูง บางพื้นที่ไม่มีการบริหารจัดการการน้ำ แต่บางพื้นที่ก็มีการติดมิเตอร์และมีการเก็บค่าธรรมเนียมใช้น้ำ 50 บาท/เดือน

ฐานการเรียนรู้ที่ 2

การจัดการพื้นที่แบบองค์รวม

เรียนรู้การปลูกไม้ผลระยะยาว เช่น เงาะ ทุเรียน ส้ม กาแฟ มะม่วง กล้วย ส้มโอ อาโวคาโด ฯลฯ โดยไล่ระดับตามความต้องการน้ำของพืช และความสูงของพื้นที่ เพื่อแก้ปัญหาผลผลิตของชาวบ้านและสร้างรายได้ เป็นการจัดการแบบองค์รวม แบ่งพื้นที่เป็นป่าอนุรักษ์ ป่าใช้สอย เนินเขา ที่ดอน และที่นา นอกจากนี้ พัฒนาต่อยอดไม้ผลเดิมในพื้นที่ ได้แก่ พัฒนาคุณภาพมะม่วงน้ำดอกไม้เพื่อการส่งออก CP และดอยคำ เป็นแหล่งตลาดรับซื้อผลผลิตและการส่งเสริมปลูกกาแฟโรบัสต้า

การแลกเปลี่ยนระหว่างผู้อบรมและวิทยากร

คำถาม : การแบ่งพื้นที่ ซึ่งอาจจะมีปัญหาเอกสารพื้นที่ทับซ้อนจาก ป่าไม้ อุทยาน ทางโครงการมีการแก้ไขปัญหาอย่างไร?

ตอบ : โครงการฯ ดำเนินงานอย่างเป็นขั้นตอน เริ่มจากการนำทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องมาสร้างความเข้าใจและการทำตามขั้นตอนของกฎหมายอย่างถูกต้อง

คำถาม : มีมาตรการอย่างไรให้สมาชิกในกลุ่มทำตามกฎระเบียบ?

ตอบ : มีการสร้างความเข้าใจในกลุ่ม และเมื่อไม่ทำตามกฎก็จะถอนสมาชิกออกจากกลุ่ม

คำถาม : อบต. เมืองแหงได้ปลูกต้นมะม่วงมา 3 ปี แล้ว แต่ทำไมมะม่วงถึงเจริญเติบโตช้า?

ตอบ : อาจจะมีอยู่ที่สภาพอากาศในพื้นที่

คำถาม : ตัวเลขผลผลิตที่วางไว้ ตอนนี้ได้ผลผลิตตามที่วางไว้หรือไม่?

ตอบ : ในขณะนี้ผลผลิตยังไม่สามารถคาดการณ์ได้ ว่ามีปริมาณเท่าไร/ปี เพราะเราเพิ่งทำการเพาะปลูกได้เพียง 1 ปีเท่านั้น แต่อย่างไรก็ตามเป้าหมายผลผลิตที่ได้ระบุไว้ เป็นการคาดการณ์ถึงปริมาณของผลผลิต/ปี ที่เราจะสามารถผลิตได้ในอนาคตอันใกล้แน่นอน

คำถาม : ที่บ้านปลูกทุเรียนแต่ไม่นานก็ตาย เราจะมีวิธีการจัดการปัญหานี้ได้อย่างไร?

ตอบ : ต้องดูแลรักษาอย่างใกล้ชิด การปลูกการลงหลุมเป็นขั้นตอนที่สำคัญ ต้องลงแค่ครึ่งของถุงเพาะเท่านั้น และระหว่างที่ต้นอายุ 1-3 ปี ราคานี้ต้นทุเรียนจะมีโอกาสตายสูง ต้องคอยดูแล เช่น รดน้ำ และแสงควรให้พอเหมาะ โดยแปลงต้องไม่แฉะเกินไป และไม่ควรรีดต้นโดนแสงอาทิตย์ทั้งวัน

ประเด็นแลกเปลี่ยน : การที่จะสร้างโครงการที่ดีอยู่ที่ความพร้อมของชุมชน การสร้างความเข้าใจให้กับชาวบ้าน และสิ่งที่ยากที่สุด คือ การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของคนนั่นเอง

ฐานการเรียนรู้ที่ 3

ความมั่นคงทางอาหาร (1ไร่ 1 แสน)

การเพิ่มผลผลิตข้าว ข้าวพันธุ์อีโตเป็นพันธุ์ท้องถิ่น โดยใช้สารชีวภัณฑ์เพื่อเพิ่มผลผลิตข้าว ซึ่งจากเดิมได้ 600 กิโลกรัม/ไร่ เปลี่ยนมาเป็น 800 -1,000 กิโลกรัม/ไร่ มีการทำการเกษตรผสมผสานแบบครบวงจร (1 ไร่ 1 แสน) เป้าหมายคือ อยากรู้ให้คนที่ไม่มีพื้นที่ทำกิน มาทดลองทำแปลงเกษตรผสมผสานในพื้นที่ 1 ไร่ มีการปรับปรุงดินด้วยการหมักดินและปลูกพืชสลับหมุนเวียนกัน ทั้งพืชระยะสั้น ระยะยาว และการ

การแลกเปลี่ยนระหว่างผู้อบรมและวิทยากร

คำถาม : ในแปลงนาเคยพบปัญหาเรื่องหอยเชอรี่หรือปูบ้างหรือไม่?

ตอบ : มีบ้าง แต่ไม่ได้เป็นปัญหาสำคัญเท่าไรนัก เพราะชาวบ้านส่วนใหญ่ก็เก็บหอยเชอรี่หรือปูในแปลงนามาประกอบอาหารเป็นประจำ

คำถาม : การทำแปลง 1 ไร่ 1 แสน มีหลักการ หรือแนวคิดในการทำแปลงนี้อย่างไร?

ตอบ : 1 ไร่ 1 แสน เป็นแนวคิดในการเก็บออมในครัวเรือน เป็นการใช้จ่ายพื้นที่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด และระยะเวลาที่เราจะได้เงินครบ 1 แสน จะใช้เวลา 1-2 ปี ถึงจะลงตัว

คำถาม : แปลงนามีการใช้ปุ๋ยยูเรียไหม?

ตอบ : ไม่มี แต่จะใช้ปุ๋ยหมักสูตร PR ใช้ ไตรโคเดอร์มา กับชีวเวอเรียเป็นหัวเชื้อ เพื่อทดแทนการใช้ปุ๋ยเคมี

คำถาม : ปุ๋ยหมัก PR มีส่วนผสมอะไรบ้าง?

ตอบ : ปุ๋ยหมัก PR มีส่วนผสมหลัก ได้แก่ ชีว 200 กิโลกรัม โซคอน 10 กิโลกรัม กรดอะมิโน (สูตรน้ำ) 1.5 กิโลกรัม และยูเรีย 2 กิโลกรัม ผสมในน้ำ และเอามาโรยบนชีวะแบ่งใส่ถุงพลาสติกใส่ถุงละ 10 กิโลกรัม

คำถาม : ผลผลิตทางการเกษตร มีบริษัทมารับซื้อถึงที่เลยหรือไม่?

ตอบ : ผลผลิตนำไปขายในตลาดโครงการร้อยใจรักษ์ และนำเข้าโรงครัวของโครงการร้อยใจรักษ์ มีเจ้าหน้าที่เป็นตัวแทนในการขาย

ฐานการเรียนรู้ที่ 4 การทำปศุสัตว์

การส่งเสริมปศุสัตว์ เริ่มจากการสำรวจความต้องการของชุมชนว่าต้องการเลี้ยงสัตว์ประเภทใด การส่งเสริมประกอบด้วย สนับสนุนพันธุ์สัตว์ให้แก่ชุมชน ได้แก่ ไก่ดำภูเขา เป็ดกากีแคมเบล ส่งเสริมกองทุนอาหารสัตว์ โดยถ่ายทอดความรู้การทำอาหารสัตว์เพื่อลดต้นทุนค่าอาหารกองทุนวัคซีน ให้ชาวบ้านทำวัคซีนเอง เพื่อลดปริมาณการตายของสัตว์

การแลกเปลี่ยนระหว่างผู้อบรมและวิทยากร

คำถาม : วิธีการทำอาหารลดต้นทุนสำหรับเลี้ยงไก่ด้วยหญ้าเนเปียร์ต้องใช้เวลาในการหมักทั้งหมดกี่วัน?

ตอบ : หมักไว้ 7 วัน สามารถใช้ได้

คำถาม : หากอยากได้พันธุ์ไก่และเปิดไปเลี้ยง ต้องไปหาซื้อที่ไหน?

ตอบ : ในส่วนของโครงการฯ จะยังไม่มีพันธุ์สำหรับพื้นที่นอกโครงการฯ เนื่องจากยังเป็นช่วงระยะเริ่มต้นการส่งเสริม แต่ในอนาคตมีแผนที่จะขยายผลไปยังพื้นที่นอกโครงการฯ

คำถาม : อาหารสำหรับการเลี้ยงสัตว์ นอกจากให้กินข้าวโพดแล้ว สามารถให้กินเปลือกข้าวโพดได้หรือไม่?

ตอบ : ได้ แต่คุณค่าทางอาหารจะน้อยกว่าข้าวโพด

ประเด็นแลกเปลี่ยน : ในพื้นที่ อบต.เมืองแหง ทางปศุสัตว์อำเภอได้เข้ามาจัดตั้ง ธนาคารโคกระบือในชุมชน แต่ยังไม่เข้มแข็ง เนื่องจากอยู่ในระยะเริ่มต้น

บทบาทของภาคราชการกับการดำเนินการโครงการร้อยใจรักษ์

นายดวงแก้ว ยานทา ผู้ใหญ่บ้านเมืองงามเหนือ กล่าวก่อนมีโครงการฯ มา ในพื้นที่ในชุมชนมีปัญหากลุ่มผู้มีอิทธิพลและยาเสพติด อยู่ในระดับรุนแรงทำให้คนในชุมชนเกิดความเดือนร้อนในการใช้ชีวิตมาก หลังจากโครงการเข้ามาดำเนินการมีหน่วยงานต่างๆ เข้ามาเป็นจำนวนมากทั้งส่วนราชการ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และได้จัดประชาคมเพื่อหาความร่วมมือในการดำเนินการ ซึ่งมีชาวบ้านเข้าร่วมมากกว่า 80% และที่ประชุมเห็นด้วยที่จะเข้าร่วมโครงการร้อยใจรักษ์ทั้งหมด ในการดำเนินการช่วงแรกมีบ้านห้วยสำน หมู่ที่ 10 เข้าร่วมโครงการต่อมามีการดำเนินการต่ออีก 3 หมู่บ้าน และเข้าร่วมการพัฒนาโครงการเป็นต้นแบบการพัฒนาาร่วมกัน ในช่วงขั้นแรกของการดำเนินการคือศึกษาพื้นที่ สำรวจข้อมูลเศรษฐกิจสังคมหลังจากนั้นได้รวบรวมข้อมูล แล้วคืนแต่ทางโครงการฯ ได้จัดกระบวนการในการค้นหาปัญหาที่ต้องการให้มีการแก้ไขอย่างเร่งด่วน โดยการประชาคมซึ่งในเวทีการประชาคมได้มีหลายหน่วยงานเข้ามาร่วมรับฟัง และได้เสนอแนะแนวทางในการแก้ไขปัญหา จากการจัดเวทีประชาคมทำให้ได้แนวทางในการแก้ไข ดังนี้ ปัญหาความเป็นอยู่ ปัญหาอาชีพ และปัญหาสุขภาพ หลังจากรับทราบปัญหาแล้วหน่วยงานปกครองท้องถิ่น เจ้าหน้าที่ตำรวจได้ดำเนินการประชาคมจัดทำกฎระเบียบหมู่บ้านเพื่อการบังคับใช้ในหมู่บ้านให้สำเร็จ โดยให้ชุมชนมีส่วนร่วมและได้ตกลงกันเอง

- นายไมตรี ดวงใจ** ปลัดอำเภอแม่เมาะ ได้เกริ่นนำโครงการร้อยใจรักษ์ และการนำเสนอแผนงานการดำเนินโครงการในระยะที่ผ่านมา และได้บรรยายถึงความเป็นมา เหตุผลที่เข้าร่วมการดำเนินโครงการ รวมไปถึงการยกตัวอย่างปัญหา ยาเสพติด ผู้ติดยาเสพติดมีการสร้างกฎระเบียบชุมชน มีบทลงโทษตามลำดับ ดังนี้
1. ผู้เสพยาเสพติดที่ถูกจับได้ในระยะที่ 1 คือ จะโดน ตักเตือนและต้องเข้ารับการบำบัด
 2. ผู้เสพยาเสพติดที่ถูกจับได้ในระยะที่ 2 คือ จะปรับ ผู้ปกครอง 5,000 บาทและส่งเข้ารับการบำบัด
 3. ผู้เสพยาเสพติดที่ถูกจับได้ในระยะที่ 3 คือ จะปรับ กรรมการหมู่บ้าน 10,000 บาท พร้อมส่งเข้ารับการบำบัด
 4. ผู้เสพยาเสพติดที่ถูกจับได้ในระยะที่ 4 คือ แจ้งความ ดำเนินคดีตามกฎหมาย
 5. ขับไล่ออกจากหมู่บ้าน

ท้ายที่สุดได้ฝากหมู่บ้านเครือข่ายพื้นที่ที่ข้างเคียงโครงการฯ ได้นำต้นแบบการพัฒนาของโครงการฯ ทั้ง 4 หมู่บ้าน นำไปปรับใช้ในการพัฒนาแหล่งน้ำในพื้นที่ ซึ่งในปัจจุบันโครงการฯ ได้มีการขยายผลแหล่งน้ำจำนวน 11 หมู่บ้าน ในพื้นที่ตำบลท่าตอน

คำถามจากผู้เข้าร่วม จากบทบาทของภาค ราชการกับการดำเนินการโครงการร้อยใจรัก

คำถาม : ชาวบ้านสมัครใจจริงหรือไม่ และมีกลุ่มที่ไม่เห็นด้วย
กับการพัฒนา หรือต่อต้านโครงการฯ (กลุ่มใต้ดิน)
บ้างหรือไม่?

ตอบ : นายดวงแก้ว ยานทา อธิบายว่า ช่วงแรกชาวบ้านไม่เห็นด้วย แต่โครงการได้มีกระบวนการสร้างความเข้าใจ ส่วนใหญ่จึงเข้าใจและเห็นด้วย มีแค่ส่วนน้อยที่ยังไม่เห็นด้วย แต่โครงการฯ ก็ได้ทำความเข้าใจเรื่อยมา ส่วนกลุ่มใต้ดินนั้นมี แต่เขาไม่กล้าออกมาแสดงเจตนารมณ์ เนื่องจากโครงการฯ บูรณาการหลายหน่วยงาน ค่อยๆทำความเข้าใจสถานการณ์หลายๆ อย่างจึงส่งผลให้เขาต้องปรับตัวเมื่อที่จะเข้าใจด้วย

นายไมตรี ดวงใจ กล่าวว่า แรกๆไม่เชื่อมั่น ทางมูลนิธิฯ ได้พาผู้นำไปดูภาพจริง พาไปดูแนวทางการทำงาน และรูปธรรมหลังจากการพัฒนา สร้างความเชื่อมั่นและความศรัทธา กลุ่มใต้ดินมีแต่โครงการฯ ก็พยายามสร้างความเข้าใจ

คำถาม : กลุ่มหมู่บ้านเรื่องการไล่ออกจากหมู่บ้าน หากเขาไปอยู่บ้านอื่นจะทำอย่างไร?

ตอบ : เหตุการณ์นั้นยังไม่เกิดขึ้นจึงไม่มีตัวอย่าง แต่หากเกิดขึ้น เมื่อเขาไปอยู่หมู่บ้านอื่นก็จะถูกกฎระเบียบหมู่บ้านอื่นใช้มาตรการควบคุมเช่นกัน

ประเด็นแลกเปลี่ยน : โดยมากคนในพื้นที่ผมไม่ยอมรับความจริง ทั้งที่มีเยาวชนติดยาเป็นพื้นที่สีแดง ซึ่งในความเป็นจริงก็ยังมีอีกหลายพื้นที่ที่มีปัญหาเสพติดเช่นกัน แต่กลับยังบอกว่าเป็นพื้นที่สีขาว และการดำเนินการแก้ไขปัญหาของเจ้าหน้าที่ยังเลือกปฏิบัติ เช่น กรณีที่ตรวจปัสสาวะเยาวชนในชุมชนเพื่อหาสารเสพติด เมื่อหาพบจะนำผลตรวจส่งตรงไปยังหน่วยงานที่รับผิดชอบเพื่อดำเนินการต่อ ในกรณีนี้ที่บางกรณีมีการตรวจพบแต่เจ้าหน้าที่ก็เพิกเฉย และในกรณีเด็กกรดชิง ขับขี่รถจักรยานยนต์เสียงดังปรับแต่งท่อ แต่ไม่มีหน่วยงานเข้ามาดำเนินการแก้ปัญหาดังนี้ด้วยเช่นเดียวกัน

นายสิทธิศักดิ์ อภิกุลชัยสิทธิ์ นายอำเภอแม่เมาะ ได้เข้ามาเยี่ยมชมการอบรมการเรียนรู้ประสบการณ์การประยุกต์ใช้แนวพระราชดำริโครงการร้อยใจรัก หลักสูตรที่ 1 รุ่นที่ 27 อบต.เมืองแหง อำเภอเวียงแหง จังหวัดเชียงใหม่ ได้กล่าวถึงที่มาของโครงการร้อยใจรัก มีพื้นฐานมาจากการแก้ไขปัญหาเสพติดในชุมชนบ้านห้วยส้าน ซึ่งจากเดิมเป็นพื้นที่สีแดง เป็นแหล่งค้าขายรายใหญ่ที่สำคัญในขณะนั้น ภายหลังจากเหตุการณ์ยาเสพติดสงบลง โดยผู้ค้าขายรายใหญ่ถูกตัดสินจำคุกตลอดชีวิต ทางโครงการร้อยใจรัก จึงเล็งเห็นความสำคัญของอาชีพที่ยั่งยืน เพื่อให้ชาวบ้านมีอาชีพที่สุจริต โดยเข้ามามีส่วนช่วยในด้านการประกอบอาชีพ ด้วยความคิดที่ว่าถ้าให้อาชีพที่มีความมั่นคงจะนำไปสู่ความยั่งยืน

ดังนั้น จึงอยากให้ผู้เข้าร่วมอบรมทุกท่านที่มีโอกาสในการเข้าร่วมอบรมในครั้งนี้ เรียนรู้และเก็บเกี่ยวประสบการณ์ให้ได้มากที่สุด เพื่อที่จะสามารถนำไปพัฒนาตนเอง พร้อมสู่การอบรมต่อไปในรุ่นที่ 2 ซึ่งเป็นการเรียนรู้ แลกเปลี่ยน และการระดมความคิดนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนของคนในชุมชนเป็นลำดับต่อไป

แลกเปลี่ยนประสบการณ์กับผู้ที่เคยเกี่ยวข้องกับยาเสพติด

คำถามจากผู้เข้าร่วม จากการแลกเปลี่ยนประสบการณ์กับผู้ที่เคยเกี่ยวข้องกับยาเสพติด

คำถาม : เหตุผลอะไร ที่ทำให้วิทยากรทั้ง 3 คน อยากเลิกยาเสพติดได้แบบเด็ดขาด?

ตอบ : ส่วนใหญ่คนที่ตั้งใจอยากเลิกจริง แต่ด้วยสภาพแวดล้อมที่เดิมๆ จะทำให้เรากลับไปเสพเหมือนเดิม แต่สิ่งสำคัญสุด คือ เป้าหมายของชีวิต และการได้รับโอกาสของคนรอบข้างที่คอยเป็นกำลังใจ และไม่รังเกียจผู้ที่เคยเสพยา

คำถาม : จะมีวิธีการป้องกันอย่างไร เพื่อไม่ให้ผู้ที่ได้รับการบำบัด กลับไปเสพยาอีก?

ตอบ : ต้องมีการทำกิจกรรมร่วมกัน แล้วสังเกตพฤติกรรม สุ่มเสี่ยง คนที่เสพยาจะพบอาการที่แปลกไปจากเดิม คือ ไม่กล้าสบตา หลบสายตาเวลาพูด เหมือนมีอาการกังวลตลอดเวลา เมื่อเริ่มมีพฤติกรรมที่เสี่ยง จึงเริ่มเข้าไปพูดคุย ปรับทัศนคติ และพยายามช่วยเหลือให้ผู้ประสบปัญหาเข้าร่วมโครงการโดยไม่ใช้วิธีการบังคับ

คำถาม : โครงการนี้สามารถขยายไป อบต.เมืองแห่งได้ไหม

ตอบ : สามารถนำแนวทางไปปฏิบัติได้ และหากมีข้อสงสัย สอบถามได้ทุกเมื่อ

คำถาม : ตอนที่ติดยามีความคิดที่อยากเลิกยา เพื่อต้องการมีครอบครัว หรือสร้างอนาคตใหม่?

ตอบ : ไม่ได้คิด เพราะตอนที่เสพยาเสพติดคือสิ่งที่ต้องการที่สุด ณ ตอนนั้น ไม่ใช่สิ่งของหรือเงิน

นายส่องแสง : สาเหตุที่ติดยาเริ่มจากเสพยาตามพ่อ เคยถูกจับติดคุก 2 ปี 6 เดือน ข้อหาครอบครองยาบ้า 25 เม็ด และเคยฆ่าตัวตายเพราะความกดดันจากพี่น้อง ได้กินยาฆ่าแมลงฆ่าหาหญ้าแต่รอดมาได้ เมื่อโครงการเข้ามาสมัครใจเข้ามาร่วมเป็นอาสาทำดี จุดเปลี่ยนที่อยากจะเลิกจริงเพราะอยากเปลี่ยนแปลงตัวเอง และอยากจะทำความดี ตอนนี้เข้ามาทำงานเป็นลูกจ้างโครงการฯ ชีวิตเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้น

นายสมบุญ : ติดยาเพราะคบเพื่อนที่ไม่ดี เพื่อนจะไม่ให้เข้ากลุ่มถ้าไม่เสพด้วย เริ่มเสพมาตั้งแต่อายุ 13 เสพกัญชา ผงขาว เคยบำบัดหลายครั้งแต่ก็กลับทำเหมือนเดิม เพราะสภาพแวดล้อมรอบข้างเหมือนเดิม การเข้าร่วมโครงการอาสาทำดี มีพี่ๆ ทหารเป็นผู้ดูแลที่ดี และมีหมอดูแลที่ดี พี่ เพื่อนรอบข้างให้กำลังใจ ปัจจุบันครอบครัวให้อภัย คนรอบข้างให้กำลังใจ และให้โอกาสในการเริ่มต้นชีวิตใหม่

นายมานิต : เป็นคนสุพรรณบุรี มาได้แฟนบ้านยะลา สาเหตุที่เสพยาเนื่องจากเครียดปัญหาชีวิต เข้าร่วมโครงการครั้งแรกโดยได้รับคำแนะนำจากคนรอบข้าง อีกทั้งตนสนใจเข้าอาสามาสมัครบำบัด หลังจากเสร็จสิ้นการบำบัด คนที่ชุมชนให้การต้อนรับดีมาก วางแผนชีวิตว่าจะสร้างบ้านให้เสร็จและเก็บเงินเพื่ออนาคตของลูก

สรุปกิจกรรมและมอบการบ้าน

นายนิคม ศิริสิงห์สังชัย ที่ปรึกษาสถาบันส่งเสริม

และพัฒนากิจกรรมปิดทองหลังพระฯ กล่าวสรุป กิจกรรมผลการอบรมและแนวทางการดำเนินงานการพัฒนาโครงการฯ บ้านห้วยसान คือ การพัฒนาให้คนมีโอกา สสร้างทางเลือกให้กับคนในพื้นที่ เพื่อไม่ให้เข้าไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด การพัฒนาโครงการฯ เข้าไปพัฒนาในทุก ๆ ด้านเน้นการพัฒนาแบบองค์รวมให้ครอบคลุมทุกมิติ ในระยะแรกของการพัฒนาเริ่มจากการศึกษาบริบทพื้นที่ ศึกษาภูมิสังคมให้เข้าใจพื้นที่อย่างถ่องแท้ก่อน หลังจากนั้นจึงเข้าสู่กระบวนการคืนข้อมูล

เพื่อให้เกิดการระเบิดจากข้างใน ให้ตระหนักถึงปัญหาแล้วจึงพัฒนาร่วมกันในระดับท้องที่ท้องถิ่นหน่วยงานราชการที่สำคัญ คนในชุมชนต้องร่วมออกแรงด้วยในทุกกระบวนการ เพื่อสร้างความเป็นเจ้าของให้เกิดขึ้นตลอดโครงการฯ ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งที่จะนำไปสู่การบริหารจัดการดูแล ไปสู่ความยั่งยืนต่อไป ได้มอบการบ้านสำหรับผู้เข้าอบรม 2 ข้อ คือ 1) ให้คัดเลือกผู้เข้าอบรมที่มานี้ให้เหลือ 20 คน เพื่อมาฝึกปฏิบัติในหลักสูตรที่ 2 ระยะเวลา 5 วัน 4 คืน และ 2) ผู้เข้าอบรมกลับไปปรึกษาหารือ เพื่อเสนอโครงการแก้ไขปัญหาความต้องการของหมู่บ้านชุมชน โดยมีหลักเกณฑ์ คือ

1. เป็นโครงการที่ต้องแก้ไขปัญหาในชุมชนของท่าน โดยผ่านการเห็นชอบจากประชาคมหมู่บ้าน
2. ประชาชนมีส่วนร่วมในด้านแรงงาน อาหารระหว่างปฏิบัติงาน หรือการมีส่วนร่วมอื่นๆ
3. สถาบันส่งเสริมและพัฒนากิจกรรมปิดทองหลังพระฯ จะมิงงบประมาณสมทบให้กับโครงการบางส่วน โดยงบประมาณหลักจะต้องมาจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และ
4. ต้องเป็นโครงการที่ดำเนินการแล้วเสร็จภายในสิ้นปีงบประมาณของแต่ละปี

สรุปกิจกรรมการอบรม

สิ่งที่ผู้เข้ารับการอบรมได้เรียนรู้ คือ กระบวนการที่เน้นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกัน การเรียนรู้ประสบการณ์งานพัฒนา 4 ฐาน ซึ่งหัวใจสำคัญ คือ การพัฒนาระบบน้ำ และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เรื่องประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดในพื้นที่ ทำให้เห็นได้ว่า หากไม่แก้ไขเรื่องเหล่านี้ ก็จะไม่สามารถพัฒนาได้ เมื่อท่านกลับไปแล้วขอให้ทบทวนขั้นตอน **“เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา”** ซึ่งหลักสูตรนี้ได้เรียนรู้แค่เข้าใจ ต่อไปจะเป็นกระบวนการเข้าถึง ซึ่งอยู่ในหลักสูตรที่สอง ท่านต้องกลับไปดูข้อมูลในพื้นที่และมาฝึกปฏิบัติเพื่อนำไปสู่การเสนอโครงการต่อไป

สิ่งที่ได้เรียนรู้และการนำไปปรับใช้ในพื้นที่จากการอบรม

สิ่งที่ได้เรียนรู้

1. การแบ่งพื้นที่การใช้สอยทางการเกษตร การพัฒนาผลผลิต รวมถึงการปรับปรุงดิน และน้ำ
2. การรวมกลุ่มเกษตรกร เพื่อการต่อรองราคาของผลผลิต
3. การบริหารจัดการพื้นที่การเกษตร โดยใช้วิธีการปลูกพืชแบบผสมผสาน
4. การทำบัญชีครัวเรือน
5. การใช้ปุ๋ยชีวภาพ และสารชีวภัณฑ์ในแปลงเกษตร
6. การทำกองทุนสัตว์ในชุมชน
7. มีการสร้างกลุ่มอาสาสมัครเคลื่อนที่
8. การจัดตั้งกลุ่มรัฐวิสาหกิจในชุมชน ลดการเอาเปรียบของพ่อค้าคนกลาง
9. การสร้างปราชญ์ในหมู่บ้าน
10. การลดรายจ่าย เพิ่มรายได้กับชุมชนและครัวเรือน
11. แนวคิดการปรับใช้วิถีชีวิตตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียง
12. การบริหารจัดการเรื่องของปศุสัตว์
13. การทำอาหารสัตว์ โดยใช้หญ้าเนเปียร์ หรือต้นกล้วย มาผสมกับหัวอาหารและเศษอาหารที่เหลือ
14. การสร้างจิตสำนึกในการใช้น้ำ
15. การทำระบบกักน้ำในชุมชน
16. การนำผลผลิตไปแปรรูปทางการเกษตรเพื่อให้เกิดรายได้
17. การนำพระราชดำริไปปรับใช้ในชุมชนให้เกิดประโยชน์สูงสุด
18. การวางแผนบริหารจัดการประปาภูเขา
19. การวิเคราะห์บริหารชุมชน และการสร้างจิตสำนึกในชุมชนให้ตระหนักถึงเศรษฐกิจพอเพียง
20. ลดการใช้สารเคมี เพื่อเพิ่มผลผลิตทางการเกษตร

สิ่งที่ได้เรียนรู้และการนำไปปรับใช้ในพื้นที่จากการอบรม

การนำไปปรับใช้

1. การนำแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ไปเป็นแบบแผนในการดำเนินชีวิต โดยเริ่มจากจิตใต้สำนึกของความยั่งยืน
2. การส่งต่อและการถ่ายทอดองค์ความรู้ เพื่อการนำไปปฏิบัติได้จริงในครัวเรือนและชุมชน
3. การนำวัสดุทางธรรมชาติ อย่างเช่น หญ้าเนเปียร์ ต้นกล้วย หรือฟักทอง มาเลี้ยงสัตว์ เพื่อลดต้นทุนค่าอาหาร
4. เป็นแนวทางในการนำไปปรับใช้ในชุมชนระยะยาวได้
5. การก่อตั้งกลุ่มเกษตรกร เพื่อการต่อรองราคากับพ่อค้าคนกลางได้

การประเมินความพึงพอใจ องค์การบริหารส่วนตำบลเมืองแหง				
ประเด็นประเมิน	ดี	ปานกลาง	ปรับปรุง	ไม่ตอบ
เนื้อหาสาระวิชาเรียนในภาพรวม	96.00	4.00	-	-
ระยะเวลาตลอดหลักสูตร	78.00	22.00	-	-
ระยะเวลาในการเข้าฐานภาคปฏิบัติ	80.00	18.00	2.00	-
การเสวนาแลกเปลี่ยนเรียนรู้	84.00	14.00	2.00	-
วิทยากรมีความรู้	86.00	14.00	-	-
สถานที่อบรม	84.00	16.00	-	-
สถานที่พัก	74.00	24.00	2.00	-
อาหารและเครื่องดื่ม	76.00	22.00	2.00	-
หมายเหตุ มีผู้ส่งแบบประเมิน 50 คน จาก 60 คน				